

Talousarvioaloite TAA 30/2025 vp

Pia Lohikoski vas ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä kuntien valtionosuuksiin (131 875 000 euroa)

Eduskunnalle

Hallitusohjelman mukaisesti peruspalveluiden valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuosina 2024—2027. Vuonna 2025 vähennys pienensi valtionosuutta 25 275 000 euroa ja vuonna 2026 indeksijarrun osuus on jo 31 600 000. Koko hallituskauden aikana indeksijarrun kumulatiivinen vaikutus on hallitusohjelmanapereiden mukaan noin 120 miljoonaa euroa.

Indeksijarrun lisäksi vuoden 2026 talousarvioesityksessä on päätetty 75 miljoonan euron valtionosuusleikkauksesta kuntien peruspalveluihin. Kunnat menettävät peruspalveluiden valtionosuuksia vuoden 2026 talousarvioesityksessä yhteensä 106 600 000 euroa.

Jokainen leikkaus ja indeksijarru on käytännössä leikkaus kuntien sivistyspalveluista, sillä ne muodostavat valtaosan kuntien lakisääteisten tehtävien menoista. Indeksileikkaus siis heikentää esimerkiksi varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen rahoitusedellytyksiä. Valtionosuuksien indeksikorotusjarru sekä suora leikkaus romuttavat kuntien mahdollisuuden tuottaa palveluita, joita niille lakisääteisesti on määrätty.

Valtionosuusleikkausten yhteissumma nousee hallituskaudella noin 200 miljoonaan euroon. Käytännössä leikkaukset valtionosuuksiin ovat samansuuruiset kuin hallituskauden 200 miljoonan panostukset perusopetukseen.

Hallitus on ajamassa kuntien peruspalvelurahoitusta alas samalla, kun kuntien lakisääteisiä tehtäviä lisätään. Valtionosuusleikkaus on peruttava, minkä lisäksi valtionosuuksia pitäisi korottaa täysimääräisesti, jotta kunnissa vältytään koulutusleikkauksilta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 131 875 000 euroa momentille 28.90.30 valtionosuuteen kuntien peruspalveluiden järjestämiseen.

Talousarvioaloite TAA 30/2025 vp

Helsingissä 3.10.2025

Pia Lohikoski vas
Anna Kontula vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Minja Koskela vas
Hanna Sarkkinen vas
Veronika Honkasalo vas
Johannes Yrttiaho vas
Timo Furuholm vas
Mai Kivelä vas